

ДА СЕ ОТЪРСИМ ОТ ОКОВИТЕ НА СТУДЕНАТА ВОЙНА

Сергей Лавров, министър на външните работи на Руската федерация
(Статия в The Guardian, Friday 30 January 2009)

Русия, както и останала част от света, с голям интерес наблюдаваше първите дни от президентството на Барак Обама. Разбира се това е прекалено кратък срок, за да се получи точна представа какво биха могли да означават за света промените в Белия дом.

Няма съмнение, че са налице много повече възможности за многостранен подход, което ще спомогне за намаляване на напрегнатите отношения и за преодоляване на проблемите. В основата на всеки подобен подход трябва да има споразумение, което да задейства ефективните процеси и да позволява на институциите да се справят с политическите проблеми на всички страни, както и тези, свързани със сигурността. Това налага страните да оценяват ситуацията извън собствената си история и тесните си национални интереси.

Ако разсъждаваме сериозно за голямото сътрудничество, трябва най-напред решително да се отърсим от веригите на студената война. Европа и Северна Америка отдавна преминаха през това напрежение, но ни се струва, че обществените институции все още са замразени. Това се отнася и за някои от нашите ответни реакции.

Плановете за разширяване на НАТО изглеждат насочени към справяне с проблемите на миналото, вместо към създаване на атмосфера на доверие. Същото може да се каже и за едностранното решение за инсталиране на системи на противоракетна отбрана. Трябва да признаем, че не е възможно да се засили безопасността на отделните страни, ако се игнорира значението на безопасността на техните съседи.

Много институции са разтревожени преди всичко за сигурността на собствените си членове. Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ) по време на лятната криза в Кавказ демонстрира липса на правила и отговорност, което попречи на нейната ефективност. ОССЕ търсеше начини да запълни онзи разрушителен промеждутък от време, който принуди президента Медведев да предложи ново споразумение за европейската сигурност. Ние вярваме, че то действително би създавало обединена област на колективна

сигурност в северноатлантическия регион и ще успее там, където ние сме се провалили.

Новата система трябва да се основава на господството на международното право и на спазването на Устава на ООН. Това е необходимо, за да се създаде форум, където да се решават проблемите на сигурността в продължение на много години. Съглашението може да бъде резултат само на демократичния процес при воденето на преговори, включващи всички държави в региона, както и многостранните институции на сигурността, които вече работят в тази област.

Тази инициатива би открила пътя към по-ефективен диалог, от този, осигурен от ОССЕ. Това би ни позволило и да развиваме идеите на учените и на експертите от всички краища на Европа, Русия и Северна Америка.

Тази инициатива не съдържа нищо скрито. Тя изхожда от искреното желание да бъде възстановена атмосферата на доверие и сигурност. Това накрая дава възможност, както отбеляза бившия министър на външните работи на Германия Йошка Фишер, заедно да се намери отговор на критичния стратегически въпрос за глобалната роля на Русия и за нейното място в Европа.

Правилната оценка би могла да ни доведе до нова ера на сътрудничество. Допълнителните гаранции биха дали на страните увереност, че тяхната сигурност ще бъде гарантирана съвместно, а не с действия в границите на отделната страна. Това би вдъхнало живот в задълженията на ОССЕ и на Съвета Русия-НАТО нито една страна да не гарантира собствената си сигурност за сметка на сигурността на други страни. Така ще се намери изход от задънената улица, в която се оказа контролът на въоръженията в Европа, и ще бъде предотвратен рискът от нова надпревара във въоръжаването.

Когато министрите на външните работи обсъждаха идеята за такова споразумение по време на Съвета на министрите на ОССЕ през декември (2008 година – бел. прев.), имаше много различни мнения по отношение на съдържанието на документа. Никой обаче не отрече ползата от пълноценната дискусия. Ако можем да се захванем с трудната работа по намирането на пътища напред, ние гарантираме, че няма да пропуснем възможността за разширяване на международното сътрудничество и ще заслужим благодарността на бъдещите поколения.